

Byrumsanalyse for arealerne omkring Nyborg Slot

August 2014

GEHL ARCHITECTS
URBAN QUALITY CONSULTANTS

KLIENT

Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme
H.C. Andersens Boulevard 2

1553 København V
Tlf: +45 3395 4200
Email: slke@slke.dk

RÅDGIVER

GEHL ARCHITECTS
URBAN QUALITY CONSULTANTS

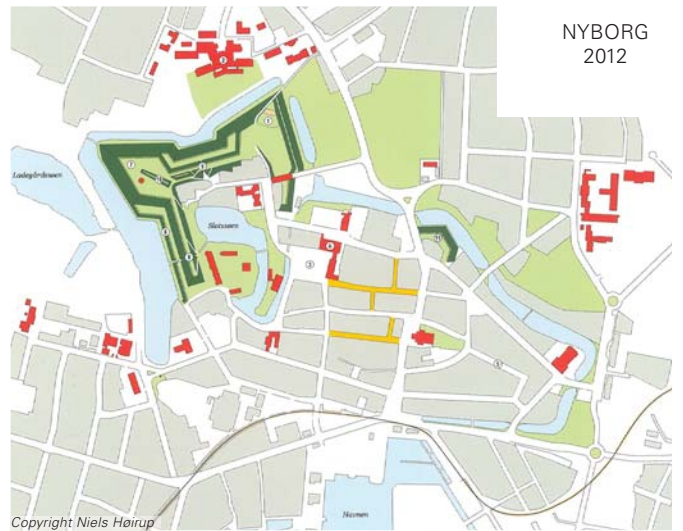
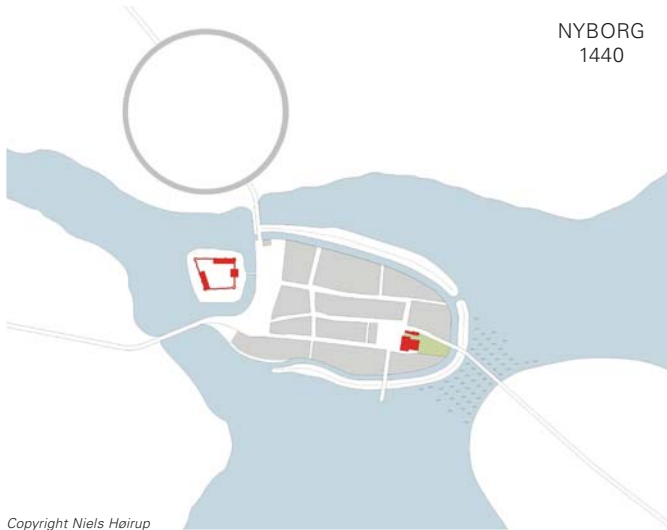
Gammel Kongevej 1, 4. tv.
1610 København

Projektleder:
Ulrik Nielsen, Arkitekt MAA, ulrik@gehlarchitects.dk

Projekt team:
Nina Otrén, Arkitekt MSA, nina@gehlarchitects.dk
Lars Bach, Arkitektstuderende

Indholdsfortegnelse

Forord	s. 5
Introduktion	s. 6
Opsummering af rapporten	s. 7
NYBORG	s. 8
<hr/>	
Ankomst til Nyborg	s. 9
FÆSTNINGSBYEN	s. 10
<hr/>	
Funktionszoner	s. 11
Fæstningsanlægget	s. 12
Fodgængernetværk	s. 14
Gadekarakter	s. 15
Byrumshierarki	s. 16
Byrumskarakter	s. 17
Destinationer og aktiviteter	s. 18
Byrumsevents i fæstningsbyen	s. 19
TORVET	s. 20
<hr/>	
Rumlig relation	s. 21
Tidsperioder på Torvet idag	s. 22
Historisk relation og bevægelse over Torvet	s. 23
Skala sammenligninger	s. 26
Visuelle forhold og sigtelinier	s. 27
Trafik- og parkeringsforhold	s. 28
Bebyggelse	s. 29
Bygningskant	s. 30
Kantzone	s. 31
Klima	s. 32
Belægnings- og møbleringsplan	s. 34
12 kvalitetskriterier	s. 35
Konklusion	s. 36

Forord

Op af strandoverdrevet et hundrede meter syd for det fynske fastland rejste sig en 8-9 meter høj holm med en solid lerblok som kerne. Grundet stedets strategiske betydning udså kongemagten sig sidst i 1100-tallet holmen som et nyt befæstet støttepunkt for Storebæltsoverfarten. Arbejdet med at afgrænse og opbygge selve borgplateauet til "Nyborg", samt at opstemme vandet omkring det nye befæstningsanlæg var færdigt i 1209 - altså i Valdemar Sejrs tidlige regeringsår.

På det nye voldgravs og sø omkransede voldsted rejstes en mægtig mur i det nye materiale teglsten. En mægtig rød mur i 8 meters højde og 2 meters drøjde omkransede det firkantede voldsted i 250 meters længde. Muren kom til at definere borg- og bystrukturen på stedet igennem 500 år indtil nedbrydningen af muren satte ind i 1700-tallet. På indersiden af borgmuren rejstes lidt efter lidt en krans af borg-huse, "Nyborg Slot", og indgangen markeredes med et imponerende vagttårn, hvoraf i dag kun er bevaret de nederste etager.

Den mægtige røde mur - omgivet af det opstemmede ferskvands blå flader og bånd - er det bærende strukturelement i middelalderens Nyborg. Vandet var ikke blot til forsvarsformål, men gav også nødvendig ferskvandsforsyning på den tørre lerholm og desuden kraft til vandmølledrift.

Øst for borgholmen indrettedes en nøje struktureret byholm, ligeledes omkranset af voldgrave, og med gadeforløb og byfunktioner nøje tilpasset borgens behov. I 1500-tallet investerede Christian 3. voldsomt i at opgradere borg og by til en moderne residensstad. Såvel borg som by skærmedes nu af et fælles moderne bastionsanlæg i storstilet skala, med Nordens længste fæstningsport som adgangsvej. Det mægtige grønne bælte føjede sig til borgholmens røde mur og de blå opstemmede flader som karaktergivende elementer.

I ly af den fælles skærm blev fæstningsadskillelsen mellem borg og by opgivet, og et egentligt fyrstekvarter omkring slottet blev oprettet med nye kanaler, voldgrave, slotsmølleanlæg, spejlende facaderækker og en imponerende turneringsplads (nu torv) som dele af helheden. Et helt unikt byrum blev skabt ovenpå nedrevne købmandsgårde, og borg og by blev forvandlet til et integreret hele: En residensstad.

Skønt residensby projektet blev opgivet få årtier senere, var byplan omlægningen så gennemført og velgennemtænkt, bl.a. med rørlagt ferskvandsforsyning til byens gader, at den endnu består i sine hovedtræk som en enestående kulturarv.

Valdemar Sejrs imponerende ringmurs-borg med tilhørende byplan, og Christian 3.s integrering af slot og by med den tilhørende fælles bastion-fæstning, og de storstilede opstemnings- og vandforsyningsarbejder er således Nyborgs bærende hovedstruktur endnu i dag: Den røde mur, de blå flader og bånd og det grønne bælte omkring."

den 27. August 2014

**Erland Porsmose
Direktør Østfyns Museer**

Introduktion

Hvad er opgaven?

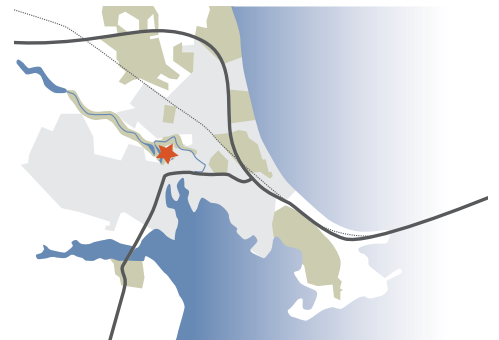
Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme har anmodet Gehl Architects om at levere en byrumsanalyse af byrummene omkring Nyborg Slot. Formålet er at få belyst byrummenes nuværende karakteristika og sammenhænge samt få udpeget mulige udfordringer og potentialer ved fremtidig udvikling af byrummet omkring slotsanlægget.

Opsummering af rapporten

Hvad fandt vi ud af !

NYBORG er et infrastrukturelt knudepunkt i Danmark placeret i hjertet af Danmark ud til Storebælt. Området er let tilgængeligt med gode forbindelser i bil, med kollektiv trafik og i båd. Nyborg har mange attraktioner og seværdigheder med stor herlighedsværdi, og der er korte afstande både til fods og på cykel. Dette sammen med topografien skaber gode forudsætninger for at udvikle Nyborg til en cykelby.

Fysiske barrierer, manglende information, dårlig skiltning og et mangelfuldt gang- og cykelnetværk er faktorer, der gør det svært at finde attraktionerne i Nyborg. Ofte opleves afstandene som længere, end de er, og et stort potentiale går tabt.

FÆSTNINGSBYEN har gode forudsætninger for at blive en bykerne, hvor man primært går eller cykler. Den har en blanding af funktioner, hvilket skaber en større spredning på, hvem der besøger centrum. Voldanlægget er det største grønne område med store arealer til rekreation. I fæstningsbyen findes også flere vigtige og attraktive destinationer for såvel beboere og besøgende i Nyborg. Events bidrager til at skabe liv i byrummene og identitet. De bidrager også til at gøre byen tilgængelig for alle.

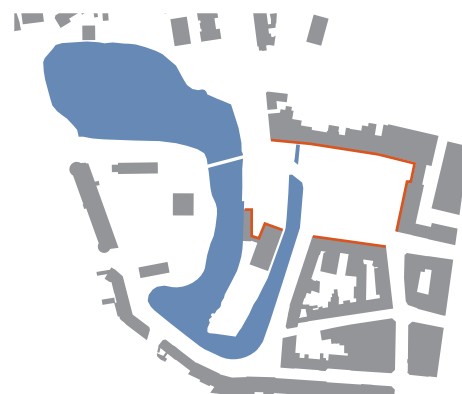
De mest anvendte indgange til fæstningsbyen er i dag utydelige og på bilens præmisser. Koblinger til vigtige destinationer i og omkring fæstningsbyen savnes, og bildominerede veje skaber missing links i fodgængernetværket. Byrummene i Nyborg er generelt underprogrammerede og savner funktioner, der inviterer til ophold og aktivitet. Dette gælder specielt for børn og unge.

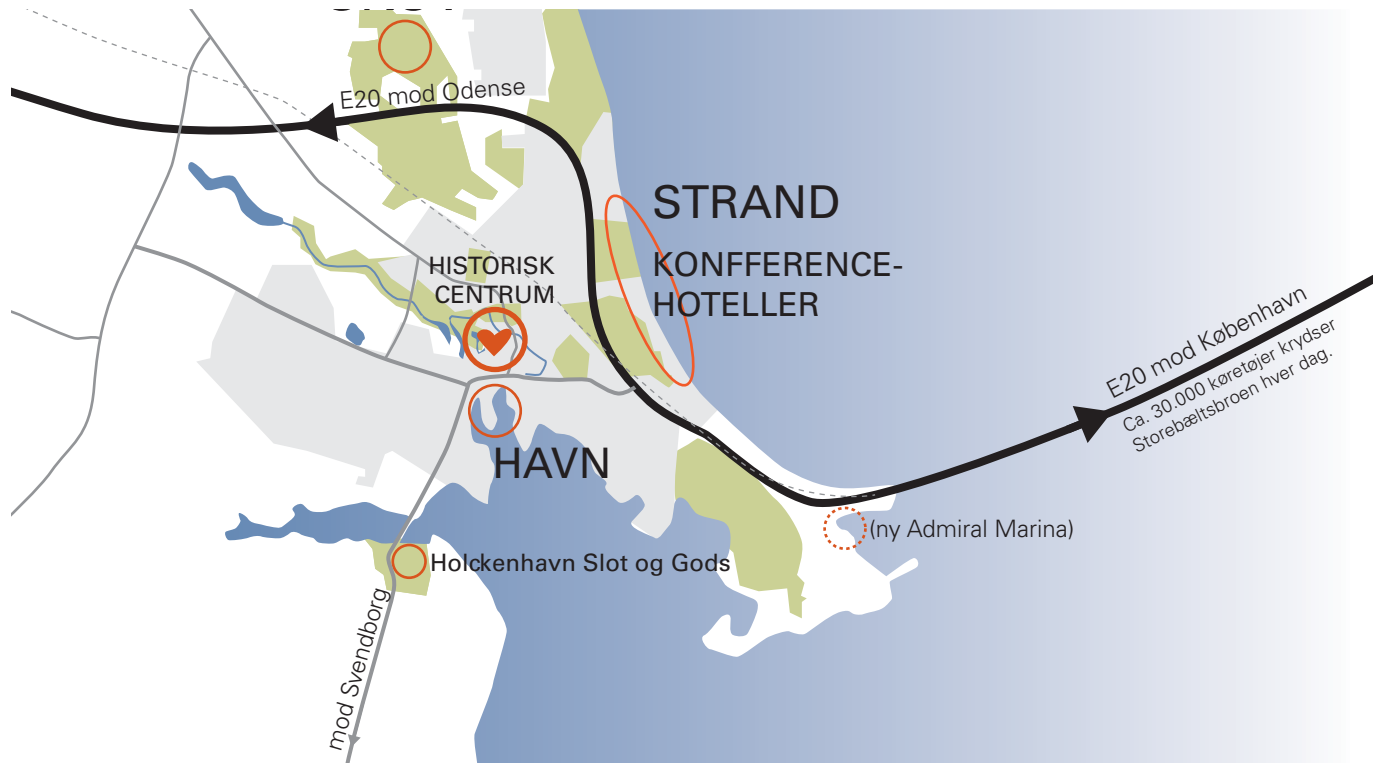
TORVET har historisk haft en tæt kobling til slottet. På trods af den fysiske nærhed har moderne tillæg ændret denne oplevelse og i dag fremstår slottet og Torvet som separate enheder. Torvets generøse skala og åbne vestlige side er en stærk kompliment til den tætte gadestruktur i fæstningsbyen. Her findes muligheder for sol hele dagen – hele året.

Stor spredning i bebyggelsestyper, men en homogen højde og skala skaber en tydelig indramning af pladsen. Kvaliteten af facaderne – rummets kanter – er vigtige for, hvor indbydende og attraktiv en plads opleves. De forskellige funktionerne omkring Torvet kan bidrage til at skabe en varierende og attraktiv kantzone.

Kun 35% af Torvet er til ophold, og resten er domineret af parkering og trafik. Vejens udformning skaber en visuel og mental barriere mellem Torvet og slottet. Gående er tydeligt underprioriterede i forhold til biler. Der er svage visuelle og fysiske koblinger fra handeleggaderne til Torvet og videre til slottet. Torvets skala og åbne karakter skaber ingen intime steder, der føles indbydende at opholde sig i.

NYBORG

Rejsetider

Nyborg / København / Odense / Aarhus

Mobilitet

Nyborg er et infrastrukturelt knudepunkt i Danmark placeret i hjertet af Danmark ud til Storebælt. Området er let tilgængeligt med gode forbindelser i bil, med kollektiv trafik og i båd.

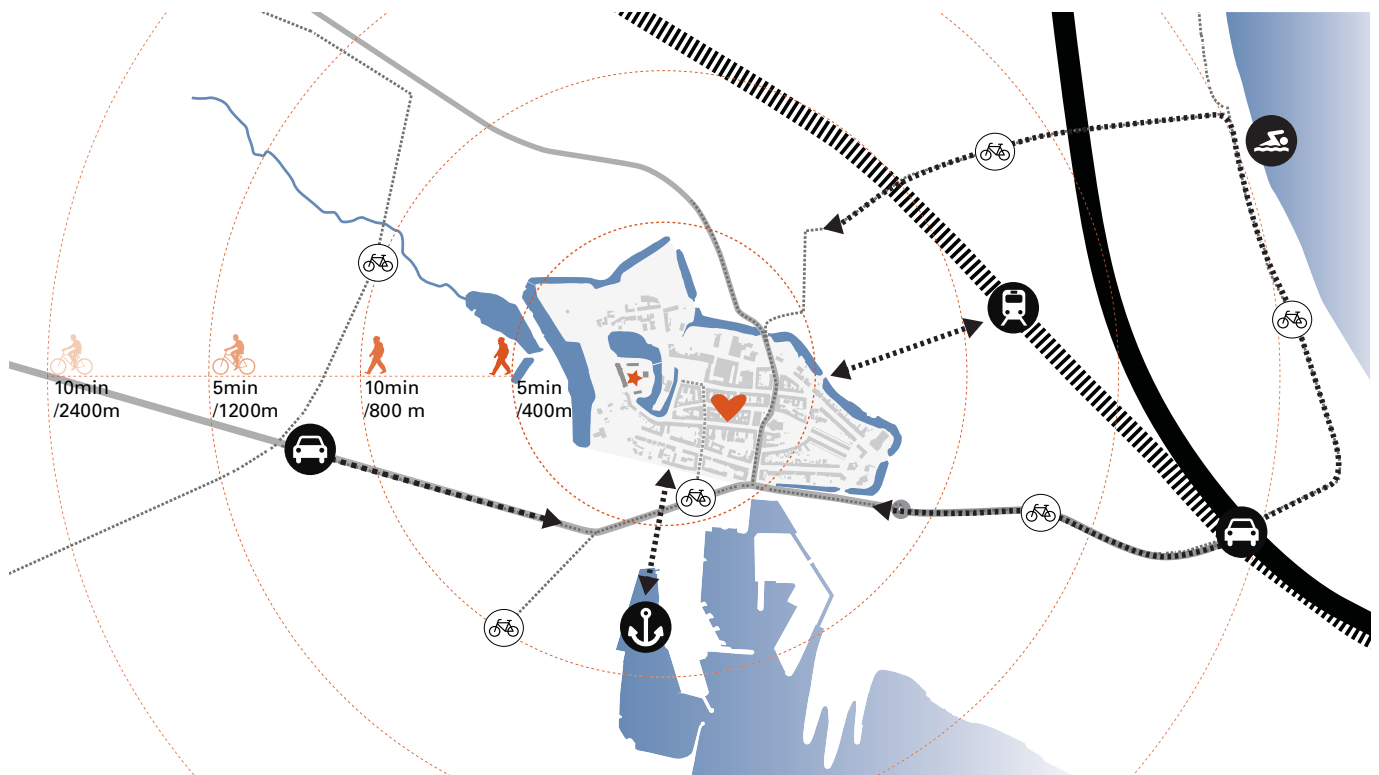
- Årligt krydser over 10 mio. køretøjer Storebæltsbroen med passagerer, der potentielt kan blive besøgende i Nyborg.
- Fra Nyborg Station kører regional kollektiv trafik og skaber derved mulighed for en mere holdbar pendling for hele regionen.
- Lystbådehavnen er en central ankomst for besøgende med båd.

Herlighedsværdier

Nyborg har mange attraktioner og seværdigheder med stor herlighedsværdi.

- Strandområdet i øst med hotel- og konferencecenter.
- En række fine landskabelige og bygningsmæssige attraktioner i form af skove, grønne områder, godser og herregårde.
- Fæstningsbyen og Nyborg Slot med en rig og betydningsfuld historie.
- Havnen og lystbådehavnen styrker Nyborgs vigtige kobling til vandet både fra et historisk perspektiv og som attraktion for centrum.

Ankomst til Nyborg

Banegårdsalléen

Der savnes information og skiltning ved ankomsten til Nyborg Station, der viser vej til centrum og Nyborg slot.

Nyborg som cykelby

I Nyborg er der korte afstande både til fods og på cykel, og topografien skaber gode forudsætninger for at udvikle Nyborg til en cykelby.

Fra Torvet til fods:

- ca. 10 minutter til havnen
- ca. 16 minutter til Nyborg Station

Fra Torvet på cykel:

- ca. 5 minutter til Nyborg Station
- ca. 10 minutter til stranden

Udfordring

Forskellige faktorer gør det svært at finde de forskellige attraktioner i Nyborg. Ofte opleves afstandene som længere, end de er, og et stort potentiale går tabt.

- E20 og jernbanen skaber en barriere mellem centrum og strandområdet.
- Strandvejen og andre større bilveje skaber barrierer for gående.
- Byen er fragmenteret og vender ryggen til vigtige ankomstpunkter, f.eks. togstationen og afkørslen til E20.
- Information og skiltning vedr. de forskellige attraktioner savnes på strategisk vigtige steder, f.eks. Lystbådshavnen, Nyborg Slot og Nyborg Station.
- Der findes ikke et sammenhængende gang- og cykelnetværk, der forbinder de forskellige attraktioner.

FÆSTNINGSBYEN

Fæstningsbyen har en sammenhængende lav og tæt bebyggelse med en god, menneskelig skala. Korte afstande og blandede funktioner skaber gode forudsætninger for et levende centrum.

Bymiljøet kendetegnes af smuk arkitektur, grønne elementer og vand. De levende handeleggader udgør en vigtig del af den middelalderlige gadestruktur med interessante sigtelinier og historiske elementer.

Funktionszoner

Potentialer

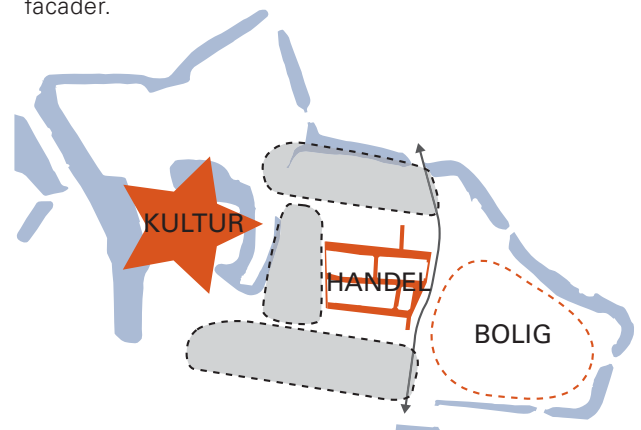
Fæstningsbyen har en blanding af funktioner, hvilket skaber en større spredning på, hvem der besøger centrum. Dette er vigtige faktorer for, at centrum opleves trygt og levende på flere tidspunkter af døgnet.

- Handelsgaderne er en destination for hele Nyborg både til hverdag og på lørdage. Her findes butikker, restauranter, biograf mm.
- Offentlig service udgør en vigtig arbejdsplads og en destination for beboere i kommunen.
- Boliger bidrager til at skabe liv i centrum selv efter butikkernes lukketid. Beboere går ud med hunden, køber ind, sidder oppe sent på balkonen osv.
- Nyborg Slot er en regional, national og international destination, der tiltrækker en helt anden type besøgende.

Udfordring

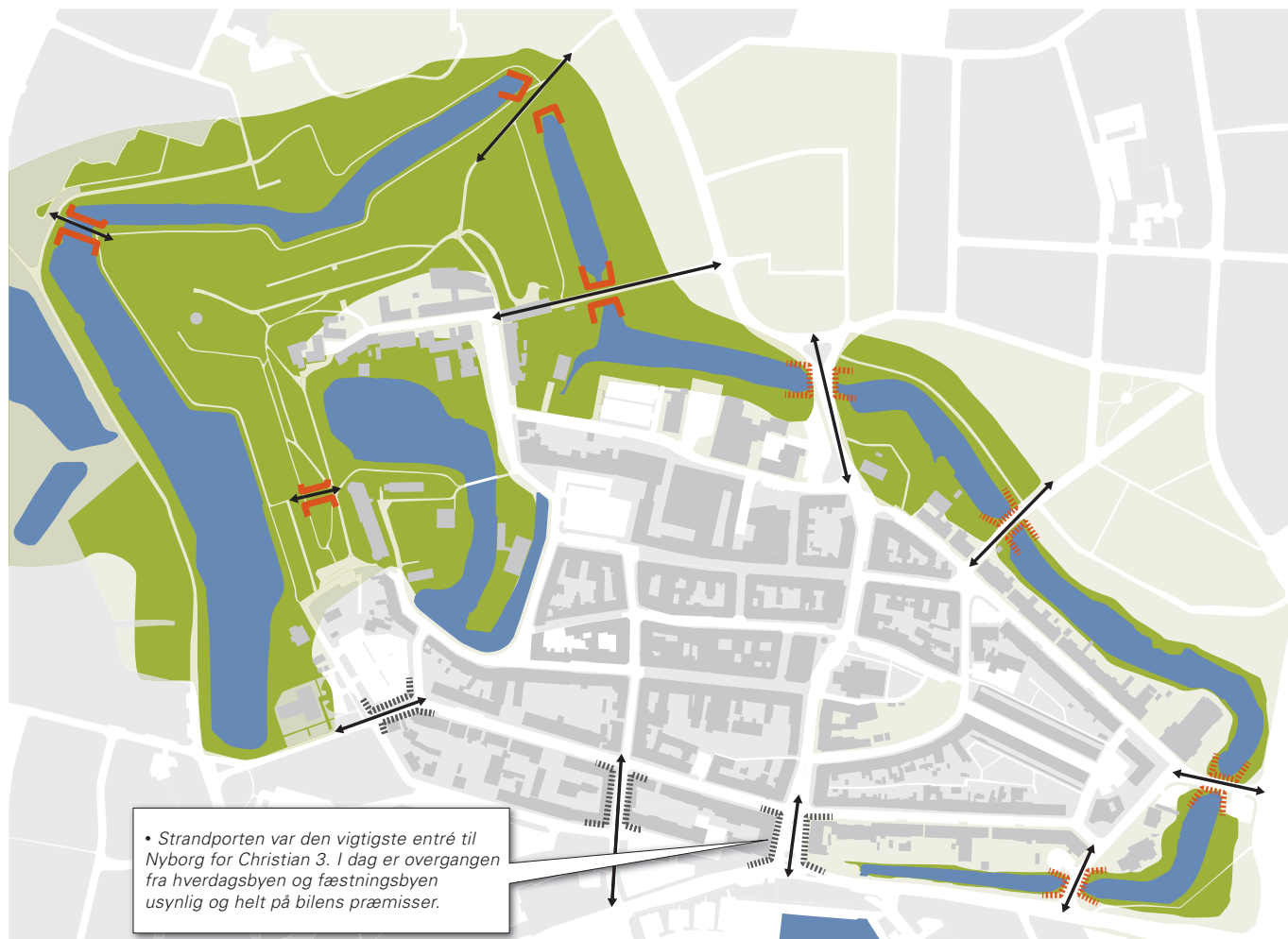
Nyborg har et meget lille hjerte omkring handelsgaderne.

- En fragmenteret bykerne uden overlap og integration mellem den kulturelle del og handelsbyen.
- Bagsidekarakter på yderkanten langs voldanlægget i nord og syd med store parkeringsarealer og inaktive facader.

De grå områder markerer de inaktive zoner

Fæstningsanlægget

Ved ankomst til slottet gennem det grønne voldanlæg, tilbydes en tydeligere historisk overgang og oplevelse.

Ankomst til fæstningsbyen fra den nordøstlige side. Oplevelsen forstærkes, når man krydser det gamle forsvarsværk og kanalen.

På kortet fremstår byens middelalderlige struktur tydelig og intakt. Bevæger man sig gennem byen til fods, på cykel eller i bil, er historien uklar, og det er svært at vide, hvornår man er inden- eller udenfor voldanlægget.

Ankomst gennem voldanlægget

Ankomst over voldgraven

Ankomst fra havnen

Fotograf: Jesper Larsen / copyright: Østfyns Museum

Potentialer

Voldanlægget er et unikt tilskud i direkte forbindelse med fæstningsbyen, der tilbyder store grønne rekreatiomsråder og historiske rum.

- Det velbevarede voldanlæg omkring slottet er en rekreativ destination i sig selv for historieinteresserede.
- Voldanlægget er forbundet med et større historisk landskabstræk mod vest.
- Tydelige overgange fra hverdagsbyen til fæstningsbyen.
- Voldanlægget kan blive en aktiv forbindelse mellem de to bydele gennem programmering og styrkede koblinger.

Kortet markerer de sammenhængende grønne dele af voldanlægget, men også de områder hvor oplevelsen af voldanlægget er gået tabt.

Udfordringer

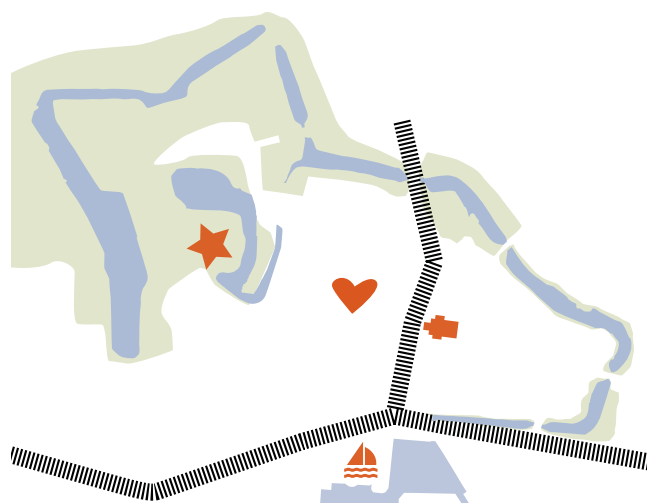
Voldgraven og voldanlægget skaber en barriere mellem fæstningsbyen og hverdagsbyen. Der findes kun få steder at krydse voldanlægget, og de mest brugte entréer er i dag uklare og på bilens præmisser.

- Voldanlægget er tilgængeligt, men bliver utydeligt formidlet.
- Flere steder er kanten mod voldgraven privatiseret og er ikke offentlig tilgængelig.
- I sin helhed fremstår voldanlægget uklart og usammenhængende, og det er vanskeligt at aflæse, hvor voldanlægget engang har været.
- Indgangene er på bilens præmisser og svagt definerede.

Private haver langs voldgraven vanskeliggør aflæsningen af fæstningsanlægget.

Fodgængernetværk

*Barrierer for gående
Adelgade skaber en fysisk og mental barriere mellem den østlige og den vestlige del af fæstningsbyen.
Strandvejen separerer havnen fra fæstningsbyen.*

Potentialer

Fæstningsbyen har gode forudsætninger for at blive en bykerne, hvor man primært går eller cykler.

- Gode fodgængermiljøer i centrum – lille skala, korte afstande og trygge miljøer.
- Fredeliggjort centrum med en lav trafikbelastning og god plads til gående.

Udfordringer

Koblinger til vigtige destinationer i og omkring fæstningsbyen savnes og bildominerede veje skaber missing links i fodgængernetværket.

- “Byens hjerte” med gågader (handel) er lille.
- Vejdesign for flere gader signalerer høj trafikbelastning og prioriterer biltrafik.
- Adelgade opdeler fæstningsbyen i en østlig og vestlig del.
- Manglende forbindelser til slot, havn og torv.

Gadekarakter

Butiksgaderne i Nyborg har en tydelig identitet som byens handelscentrum domineret af små butikker og café/ restauranter med varer og udeserveringer, der bidrager til at skabe liv i gaderummet.

Potentialer/Udfordringer

- Livet i Nyborg foregår primært i gågaderne, hvor mennesker mødes og taler i gaderummet. Bænke, blomsterarrangementer, kunstværker og små legeinstallationer opmuntrer til ophold i gaderne.
- Fin skala med stor variation i det byggede miljø og en sammenhængende belægning.
- Gågaderne slutter abrupt ved Adelgade og Korsgade. Savner videre kobling til Torvet og slotsområdet.

Voldgaderne har en utydelig karakter og præges primært af at være trafikgader. Det historiske perspektiv, ift. at voldgaderne definerer voldanlæggets oprindelige udstrækning, opleves ikke.

Potentialer/Udfordringer

- Ligger langs det historiske voldanlæg – en historie der kan genfortælles her.
- Voldgaderne fremstår som sekundære bilgader til fæstningsbyens boligområder. Udformningen signalerer biltrafik og højere hastighed.
- I nord og syd har gaderne en "bagsidekarakter" med parkering både på og langs gaderne.

Adelgade er udformet som en gennemfartsvej gennem centrum med få muligheder for at standse – både som bilist og gående. Selvom trafikbelastningen er lav, opleves Adelgade som en væsentlig trafikåre og en barriere.

Potentialer/Udfordringer

- Adelgade er den vigtigste nord-syd kobling gennem fæstningsbyen forbi Vor Frue Kirke og handelsgaderne.
- Potentiale for at være en attraktiv, central gade i Nyborg med en balanceret trafikfordeling og uden barriereeffekt.
- Krydsende gader og gående må tilpasse sig trafikken på Adelgade, der kører hurtigere end i resten af byen. Flere sidegader savner krydsningsmuligheder.
- Der findes ingen opholdsmuligheder eller skiltning for gående langs Adelgade.

Slotsgade har en særligt stærk historisk karakter. Facadernes udformning, materialer, farver og mange bygningsdetaljer er vigtige for oplevelsen af byen og slotsområdet.

Potentialer/Udfordringer

- Bebyggelsen i to etager danner et helstøbt og velafgrænset gaderum, der indrammer Slotsholmen og Biblioteksholmens grønne og blå rum.
- Vejudlæg og parkering optager den største del af gaden.
- Der savnes kvalitative koblinger for gående mellem Slotsgade og butiksgaderne.

Byrumshierarki

Byen inden for Chr. III's voldanlæg har bevaret matrikelskel og gadelinjerne siden 1500-tallet. Kortet herover viser Nyborg 1558. Illustration: rekonstruktionstegning, Niels Højrup, 2012.

Potentialer

Der findes to pladsrum i fæstningsbyen – Kirkepladsen og Torvet. Voldanlægget er det største grønne område med store arealer til rekreation. Bibliotekets forplads og læsehaven er to mindre grønne rum i området.

- Meget plads til rådighed.
- Få, men centrale byrum.
- Torvet anvendes til midlertidige events.
- Store åbne rum takket være voldgraven, der komplimenterer og kontrasterer den tætte bykerne.

Udfordringer

Byrummene i Nyborg er generelt underprogrammerede og savner funktioner, der inviterer til ophold. Byrummene har ingen tydelig identitet.

- Den primære brug af pladsrummene er til parkering.
- Kirkepladsen er gennemskåret af Adelgade.
- Voldanlægget er hovedsagelig uprogrammeret.
- Torvet bruges få dage om året til bylivsaktiviteter.

Byrumskarakter

Fæstningsanlægget er et bevaret voldanlæg med en stærk historisk karakter. Store grønne og blå rum med en særpræget udformning i direkte kobling med Slotsholmen og fæstningsbyen.

Potentialer/Udfordringer

- Tre velbevarede bastioner fra midten af 1600-tallet tilbyder et unikt naturområde midt i Nyborg.
- Store arealer til rekreation - her findes plads til både stille intime rum og levende steder med mulighed for aktiviteter og underholdning.
- Ingen forstyrrende støj fra trafik.
- Svært at finde, hvis man ikke ved, at det eksisterer.
- Ganske få bænke og andre pladser til ophold.
- Få aktivitetsmuligheder.

Biblioteksholmen har en eksklusiv grøn karakter med sin unikke placering ude i vandet. Biblioteksholmen opleves dog i dag som tom og øde.

Potentialer/Udfordringer

- Grønne, veldefinerede rum i centrum med en offentlig funktion, der kan bidrage til at aktivere de udendørs rum.
- Bevægelser over Biblioteksholmen begrænser sig til besøgende til biblioteket og slottet.
- Der savnes aktiviteter og invitationer til ophold.
- Svag relation til Torvet og slottet.

Slotsholmen har en stærk grøn karakter. Herudover er det uklart, om det er en offentlig plads, hvem der kan bruge den, og hvad man må gøre der.

Potentialer/Udfordringer

- Topografisk ligger slottet lidt højere end resten af byen, hvilket giver fine vistas mod Torvet og byen, samt det grønne voldanlæg og vandrummet.
- Da slottet er en gammel fæstning, er koblingerne mellem by og slot naturligt nok begrænsede. Slotsgade danner en fin rumlig sekvens fra bysiden. Broen mellem Slotsholmen og Torvet er mere anonym.
- Der findes få steder at sidde og ingen steder til leg eller aktivitet.
- Bygningerne er introverte, og der er ingen aktivitet om aftenen eller natten.

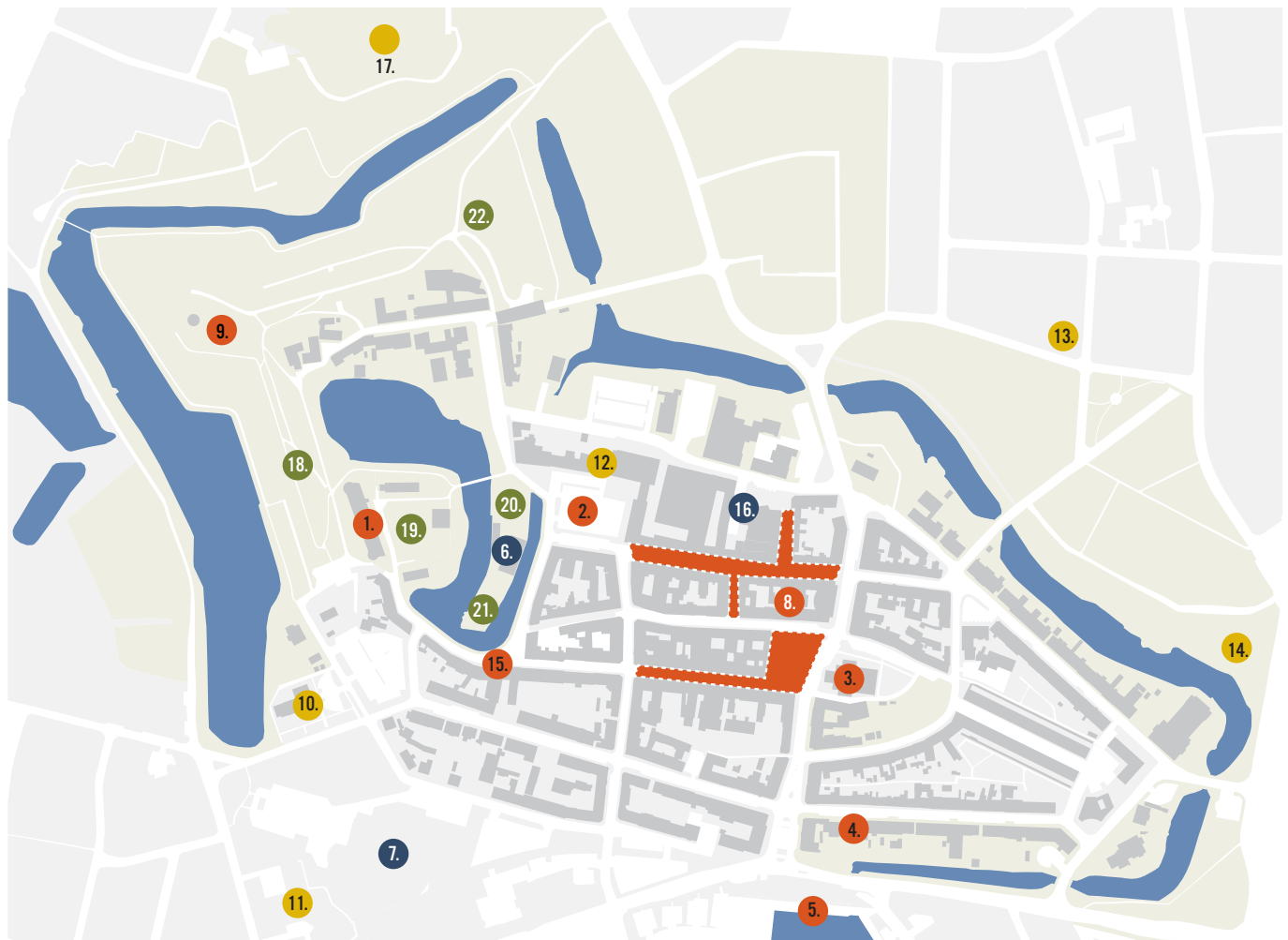

Torvet er et stort åbent byrum, der opleves som et trafikalt rum domineret af en stor parkeringsplads. Formen og placeringen daterer tilbage til midten af 1500-tallet, men dette opleves ikke på pladsen i dag.

Potentialer/Udfordringer

- Torvet er det eneste sammenhængende byrum i fæstningsbyen.
- Det er eventplads under Danehof.
- Torvet og Slotpladsen er ikke i centrum af byen og derfor ikke en plads, man besøger 'på sin vej' fra A-B.
- Den primære del af året er Torvet en isoleret parkeringsplads, beliggende i hjørnet af det historiske centrum, uden nogen direkte relation til slottet.

Destinationer og aktiviteter

Turistdestinationer

1. Nyborg Slot
2. Rådhuspladsen
3. Vor Frue Kirke
4. Hotel
5. Havn
9. Vandtårnet
15. Mads Lerches Gård

Lokale destinationer

6. Bibliotek
7. Kvickly
8. Handeleggader i centrum
16. Kino Nyborg

Kommune/arbejde

10. Vestervold Aktivitetscenter
11. Tårnparken Plejecenter
12. Nyborg Rådhus
13. Birkhovedskolen
14. Nyborg Private Realskole
17. Sygehus Nyborg

Grønne byrum

18. Voldanlægget
19. Slotsholmen
20. Bibliotekets forplads
21. Bibliotekshaven
22. Udendørs teaterscene

Potentialer

I fæstningsbyen findes flere vigtige og attraktive destinationer for såvel beboere og besøgende i Nyborg.

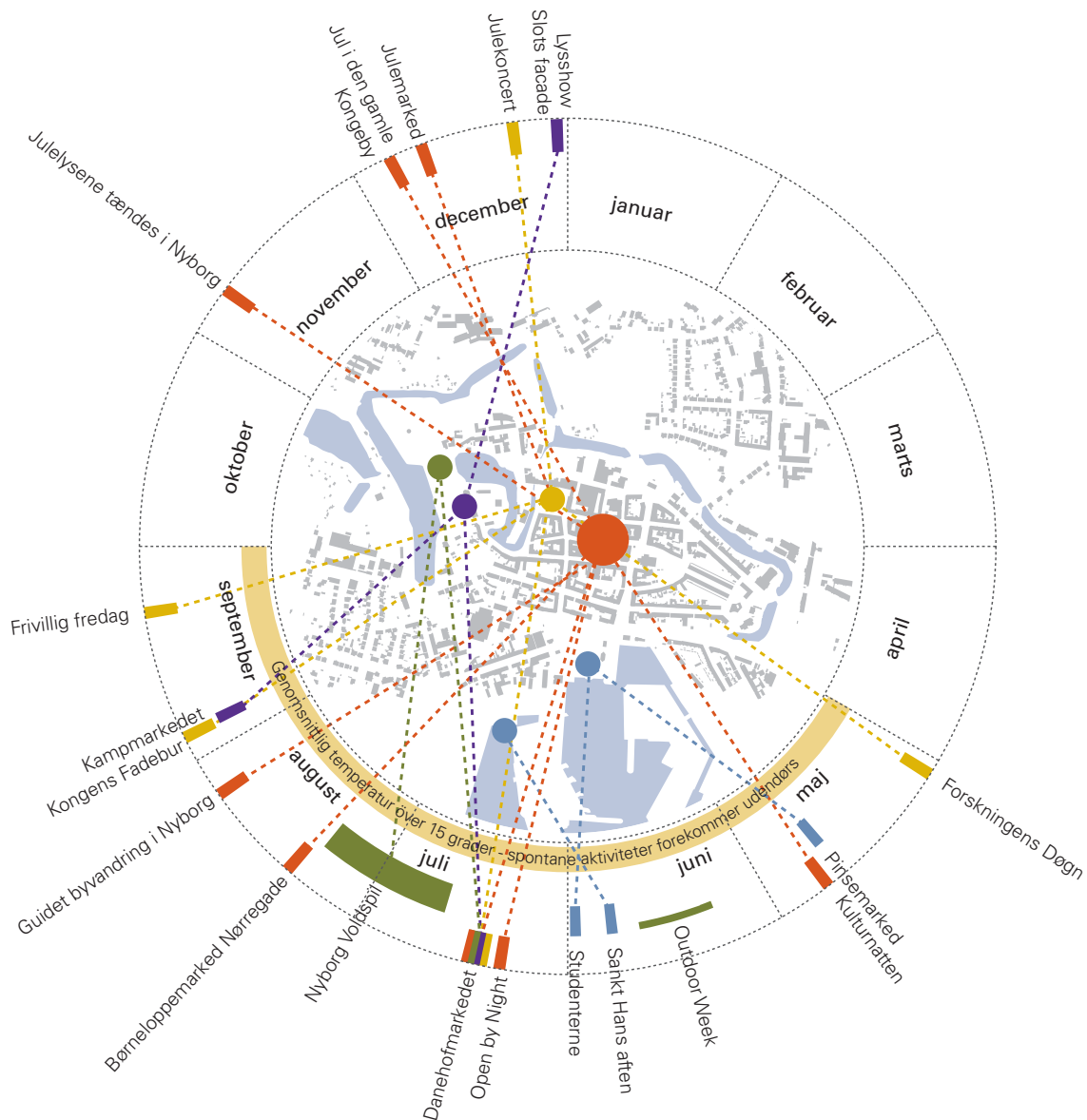
- Nyborg Slot er en national og international turistdestination med mulighed for også at blive udviklet til en stærk lokal destination.
- Voldanlægget kan bidrage til at sammenkæde de forskellige dele af byen og er et aktiv i forhold til at blive en stærk fremtidig destination – både for lokale borgere og for turister.

Udfordringer

Fæstningsbyen fremstår ekskluderende ift. til specielt børn og unge, da fæstningsbyen har få aktiviteter og invitationer til særligt denne gruppe.

- Voldanlægget har ingen destinationer og funktioner.
- Introverte kulturtilbud som slottet, kirken og biblioteket.

Byrumsevents i fæstningsbyen

Daneshofmarkedet inviterer til ophold på voldanlægget på Slotsholmen.
Foto: Jens Berthelsen

Potentialer

Events bidrager til at skabe identitet og liv i byrummene. De bidrager også til at gøre byen tilgængelig for alle. Som det er i dag, foregår de fleste events om sommeren og i tæt relation til fæstningsbyen, Torvet og havnen.

- Daneshof er en stor national og international event.
- De forskellige events er placeret de rigtige steder i byen.

Udfordringer

- Få udendørs aktiviteter i byrummene om vinteren, samt forår og efterår.
- Få tilbagevendende aktiviteter henover året.
- Voldanlægget bruges meget lidt henover året.

TORVET

Byens rum har altid været vigtige i vores byer. Hverdagens aktiviteter som handel, møder, arbejde, underholdning og information foregik i byrummene. I Nyborg var Torvet også stedet, hvor kongen mødte folket og arrangerede turneringer.

I dag har Torvet i Nyborg en svag rolle i Nyborgs hverdagsliv, men én gang om året er pladsen centrum for et skuespil med over 45.000 tilskuere.

Rumlig relation mellem slot og torv

Historisk har relationen mellem slottet og Torvet været stærk. Christian 3 anlagde pladsen som den kongelige turneringsplads i midten af 1500-tallet. Biblioteksholmen har altid været bebygget og har skabt en fysisk distance mellem de to dele, med slottet tronende på voldanlægget og Torvet som en del af bykernen.

Relation mellem slot og torv

Slottet og Torvet ligger i et storskala rum, der defineres af den høje fæstningsvold mod vest, Slotsgade mod syd, Torvet i øst og Slotssøens afslutning mod nord. Mellem torv og slot findes Biblioteksholmen. Torvet har historisk haft en tæt kobling til slottet. På trods af den fysiske nærhed har moderne tillæg ændret denne oplevelse, og i dag fremstår de som separate pladser.

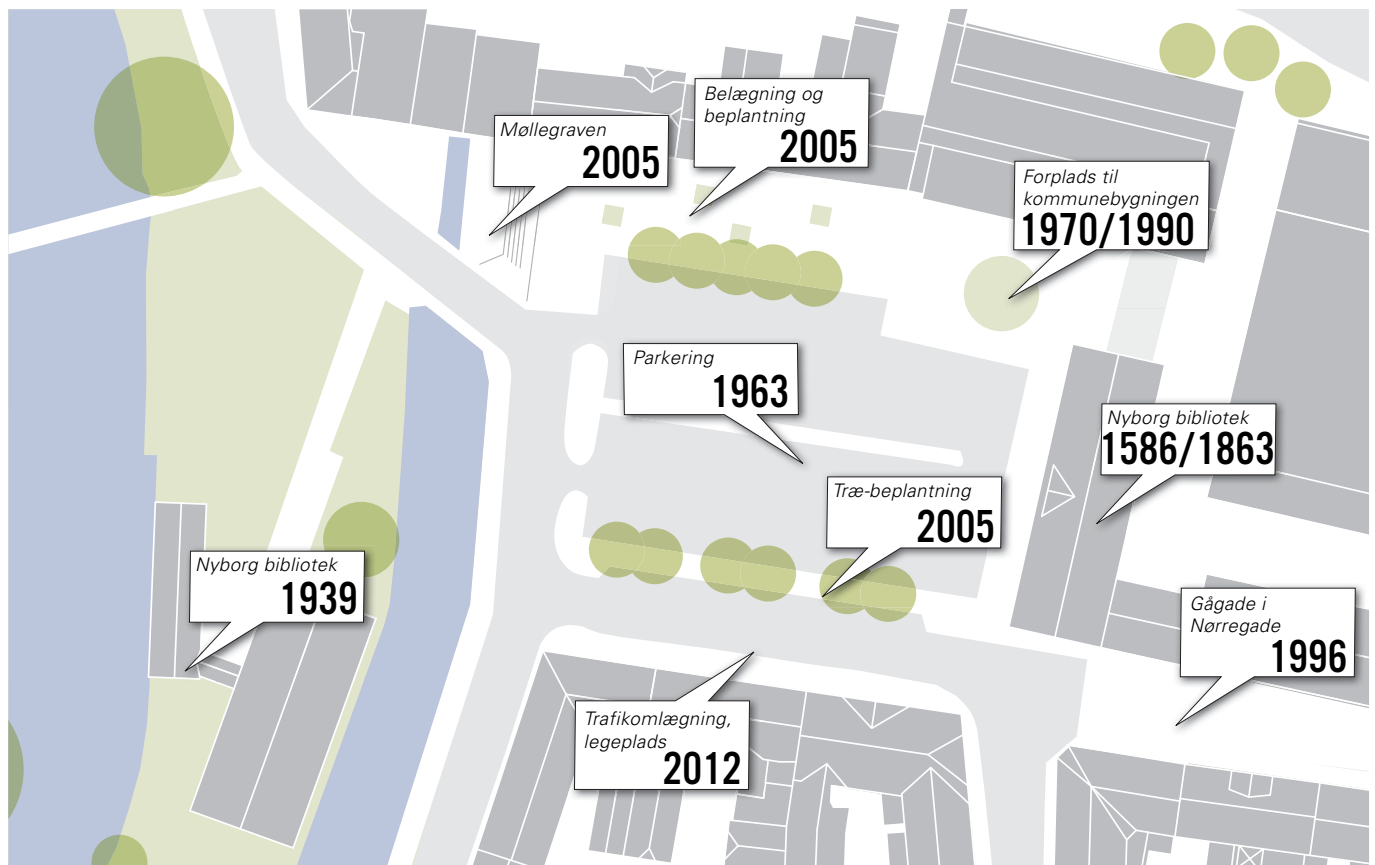
Potentialer

- God visuel kobling fra slot til torv.
- Et smukt rum i sin helhed.

Udfordringer

- Bilvejen forbi Torvet gør det svært at forstå den historiske relation mellem slot og torv.
- Slotssøen og Biblioteksholmen er smukke, men inaktive naturrum, der bidrager til, at den oplevede afstand mellem slot og by bliver længere.

Tidsperioder på Torvet idag

Potentialer

Torvet har haft den samme form i over 500 år og er således en vigtig del af historien i Nyborg. Der har dog været forskellige udformninger af Torvet og bygningerne omkring Torvet.

- Der findes interessante historiske lag, der kan fortolkes.
- Torvet har været vært for en række forskellige funktioner gennem tiden.

Udfordringer

Torvet har i dag elementer fra mange forskellige tidsperioder, hvilket skaber et fragmenteret og uklart byrum.

- Der savnes et klart helhedsgreb.
- 1900-tallets tilpasning til bilen dominerer pladsens udtryk.
- Kommunebygningens passage ændrer den historiske form og forståelse af Torvet.
- Træerne på den sydlige del af Torvet skaber en opdeling mellem gade og torv.

Billedet er fra århundredskiftet og viser Torvet som markedsplads.
Foto: Nyborg Lokalhistorisk Arkiv.

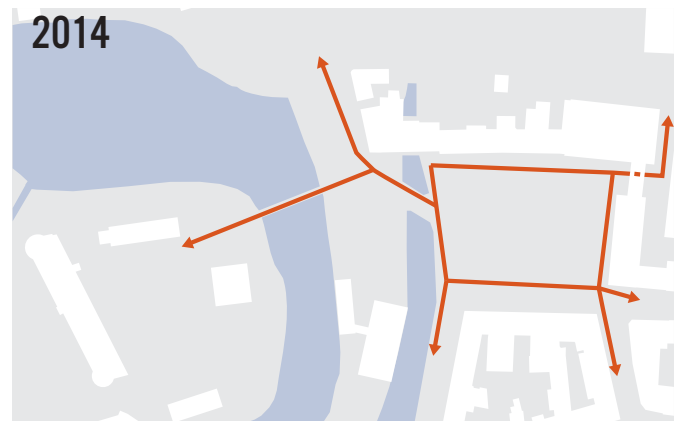
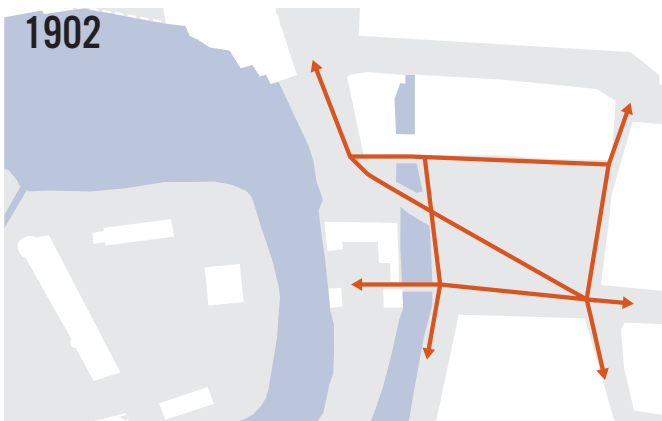
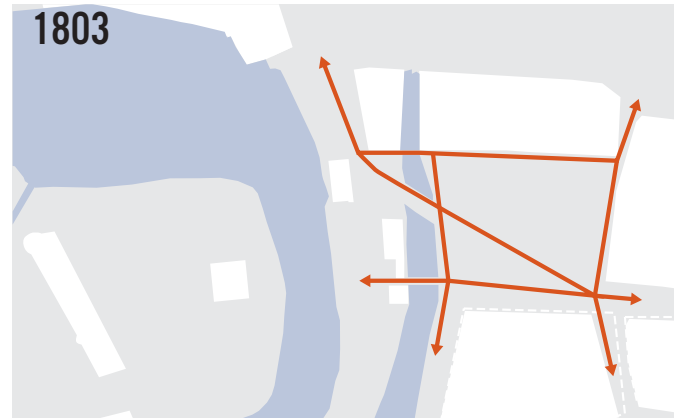
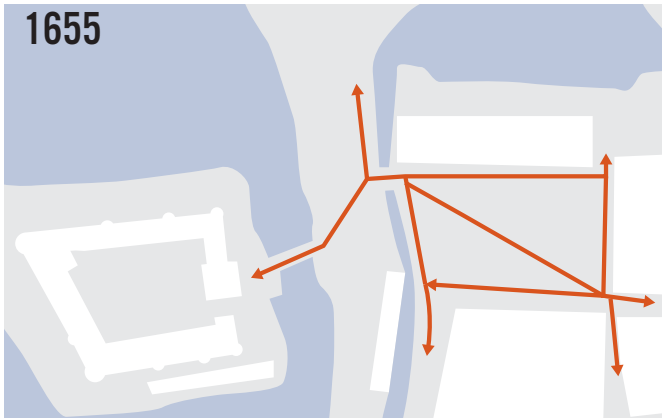

Foto fra 1973, der viser sydfacaden af Torvet og parkeringen på pladsen.
Foto: Nyborg Lokalhistoriske Arkiv

Foto fra 1977, der viser nordfacaden af Torvet med springvand på pladsen foran kommunebygningen.
Foto: Nyborg Lokalhistoriske Arkiv

Historisk relation og bevægelse over Torvet

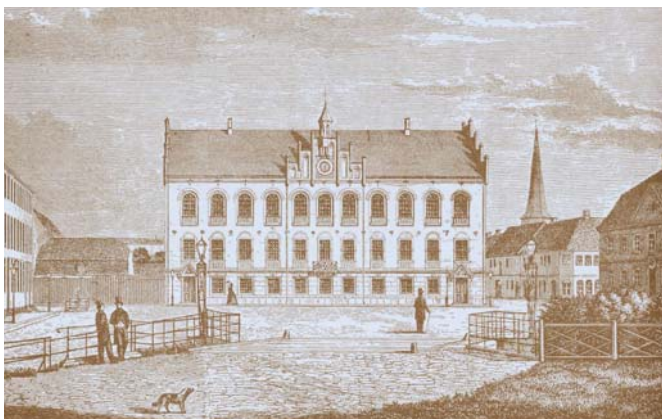

Potentialer - historisk

- Direkte kobling til slottet
- Mulighed for at gå langs med facaden på Slotsmøllen
- Pladsen kan krydses diagonalt
- En åben plads, der kan anvendes fleksibelt

Udfordringer - idag

- Gående kan ikke færdes henover pladsen, men må gå langs kanterne. På denne måde afbrydes flere vigtige desirelines – til biblioteket, til slottet, tværs over Torvet og over vandet ved Slotsmøllen
- Passagen i det østlige hjørne ved kommunebygningen opleves som utryk og området som vindblæst.

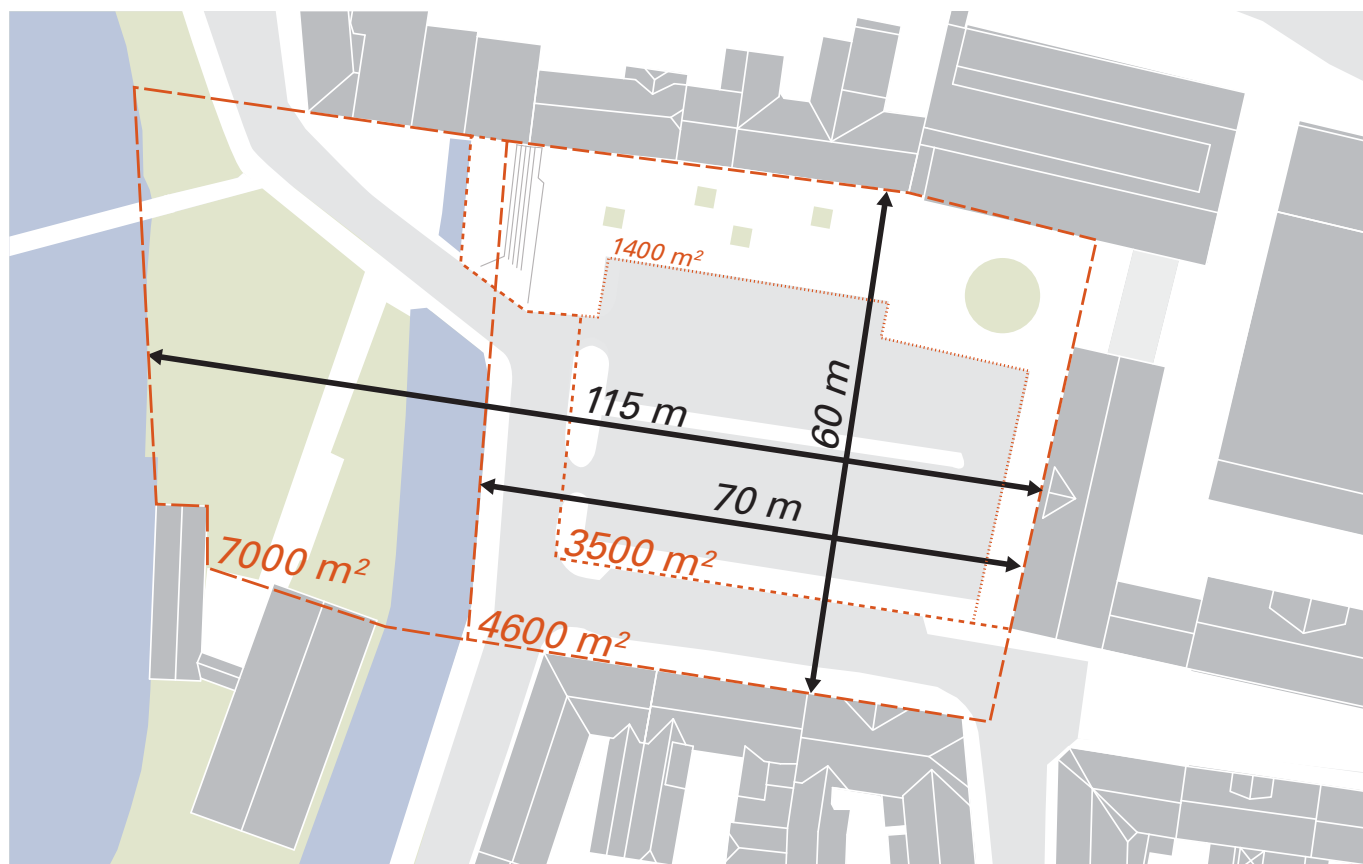
Nyborg Torv 1863

© Copyright <http://fynhistorie.dk> mail@fynhistorie.dk

Nyborg Torv 2014 - I dag findes der ingen direkte relation mellem pladsen og Rådhuset, bilen har annekteret pladsen og blokerer bevægelsen for gående.

Skala

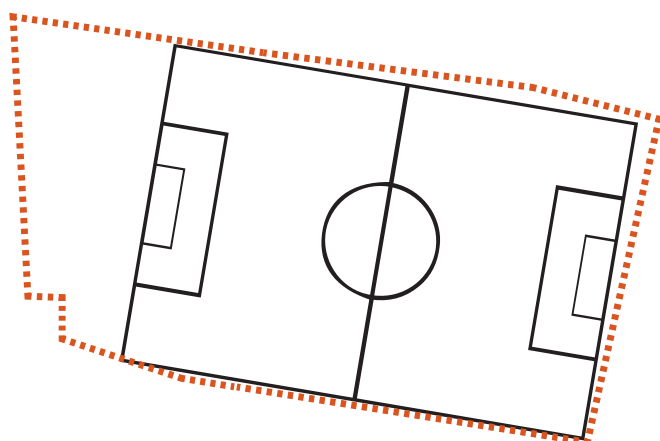

Potentialer

- Torvet har en åben karakter.
- Der er plads til events og mange tilskuere.
- Der er mulighed for – både aktiv og passiv rekreation, mindre events osv. på samme tid.
- Torvet har gode dimensioner ift. en alsidig brug og passer i sin skala til Nyborg og den størrelse brugergruppe, man kan forvente.

Udfordringer

- Torvet opleves i dag som et stort rum, der savner mere intime opholdsmuligheder.
- Der findes et stort og et mindre torv, som illustreret på kortet, men den nuværende udformning understøtter ikke dette.

Torvet sammenlignet med en fodboldbane (60x90m)

Under Danehof forvandles Torvet til en tilskuerplads for ridderturneringer med inspiration fra middelalderen. 45.000 mennesker overværer disse.
Foto: Jens Berthelsen

Visuelle forhold og sigtelinier

Vista fra Slotsholmen mod Torvet

Rådhuset skaber en tydelig og smuk baggrund, der tilsammen med de skalamæssigt homogene bygninger tydeligt definerer torvets form. Jo nærmere man kommer til pladsen, desto mere tager parkering og trafik over som de dominerende elementer.

Vista fra Nørregade mod Torvet og slottet

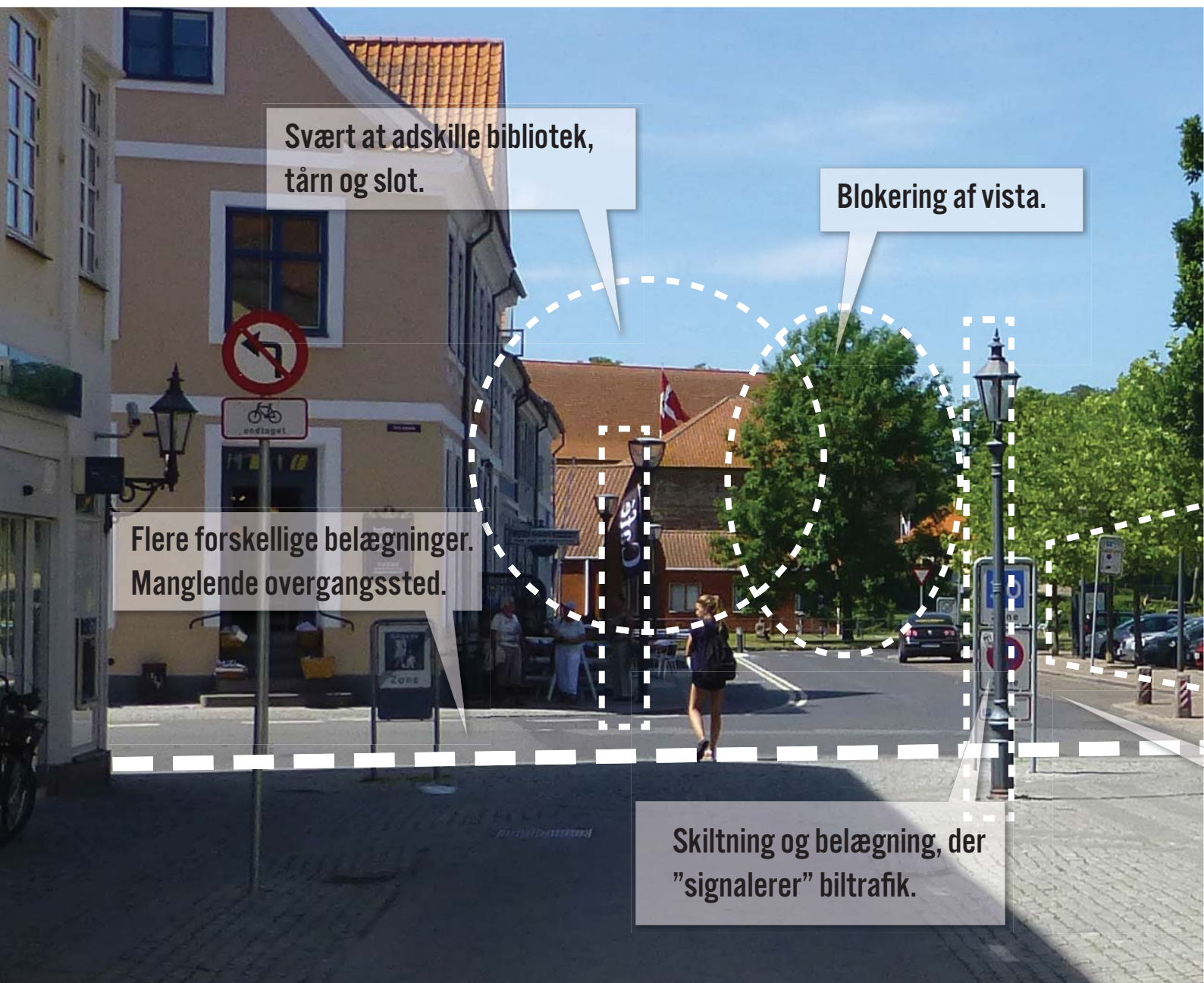
Det er synsmæssigt svært at adskille bibliotek, tårn og slot på afstand, da de røde farver smelter sammen. Den fine belægning på Nørregade har en abrupt afslutning, og gaden ender som trafikgade hen over en parkeringsplads.

Vista fra Slotsgade mod Torvet

Smukt vista mod Slotsmøllen og bygningerne på Torvets nordside med biblioteket og voldgraven. Visuelt og fysisk er de mange trafikskilte distraherende.

② Sigtelinje fra Nørregade mod Torvet

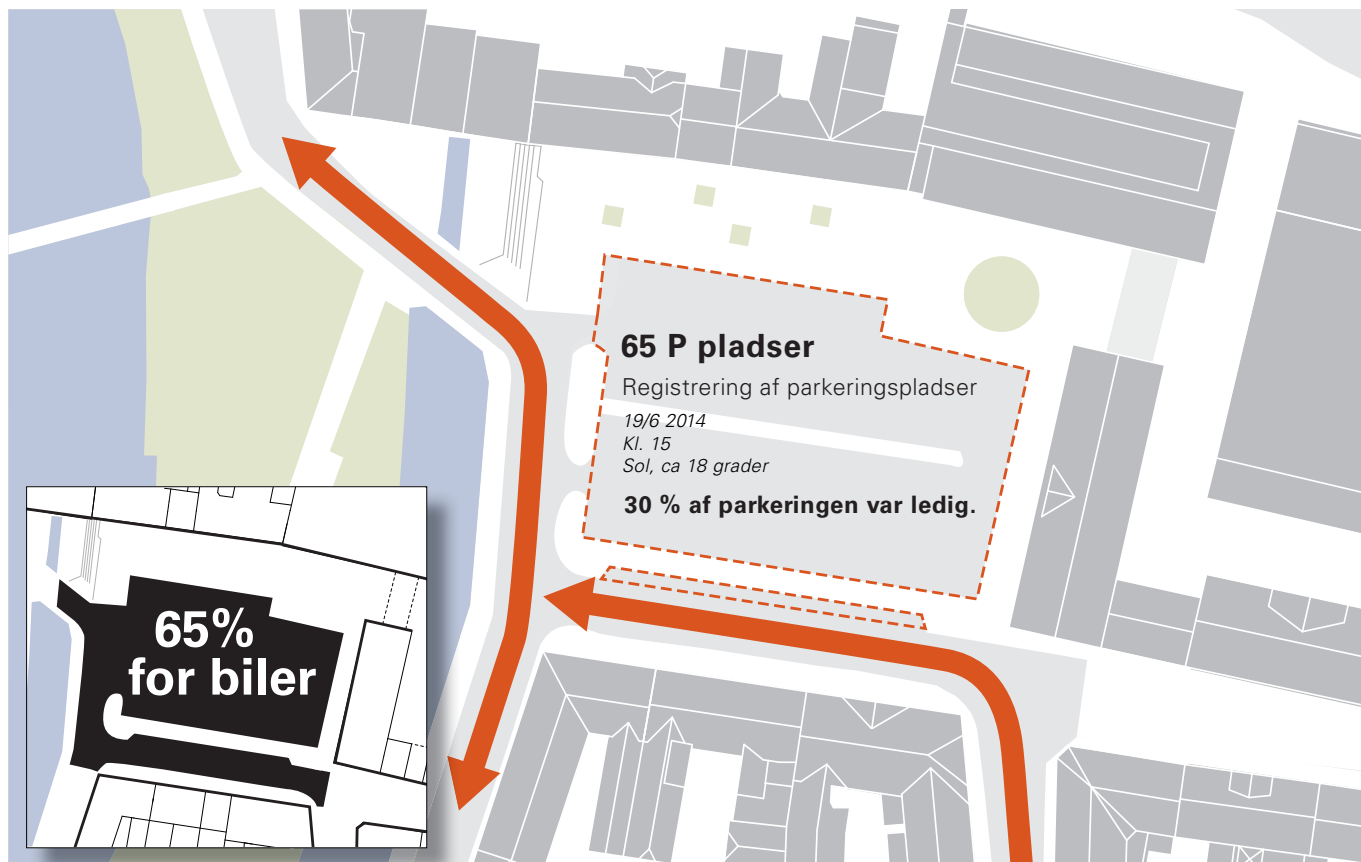

Torvet gemmes væk bag træer, biler og Rådhuset

Træer og belysning savner kontinuitet.

Gadernes forløb understøtter ikke sigtelinjer og direkte bevægelser.

Trafik- og parkeringsforhold

En plads til biler

Historisk har Torvet haft forskellige anvendelser, bl.a. som markeds- og turneringsplads. I dag er Torvet domineret af parkering og trafik hovedparten af året. Vejens udformning skaber en barriere mellem Torvet og slottet, og gående er tydeligt underprioriterede i forhold til bilen.

Potentialer

- Tilgængeligt for alle

Udfordringer

- Den nuværende brug begrænser anvendeligheden.
- Torvet afgrænses af en vej mod syd og vest.
- Fodgængerbevægelser over pladsen er begrænset af parkering.
- Parkering og vejudformning skæmmer visuelt.

Historisk har Torvet været en åben plads, hvor den diagonale forbindelse hen over pladsen var dominerende.
Foto: Nyborg Lokalhistorisk Arkiv

Torvets nuværende brug som parkeringsplads skæmmer oplevelsen af den historiske ramme og slører sammenhængen med slottet.

Bebyggelse

Relation mellem bebyggelse og plads

Stor spredning i bebyggelsestyper, men en homogen højde og skala skaber en tydelig indramning af pladsen.

Potentialer

- Bygninger med en stærk identitet, der definerer Torvet.
- Blanding af gamle og mere moderne tillæg.

Udfordringer

- Biblioteket blokerer udsigt mod slottet fra Nørregade.
- Bygningerne interagerer ikke med pladsen.
- Kommunebygningen i den nordlige ende af Torvet har en helt inaktiv stueetage.

Nyborg Bibliotek opført i 1939.
Arkitektur af høj kvalitet.
Stærk relation mellem ude og inde.
Tilfører et nyt tidslag til pladsen og påvirker relationen mellem slot og torv.

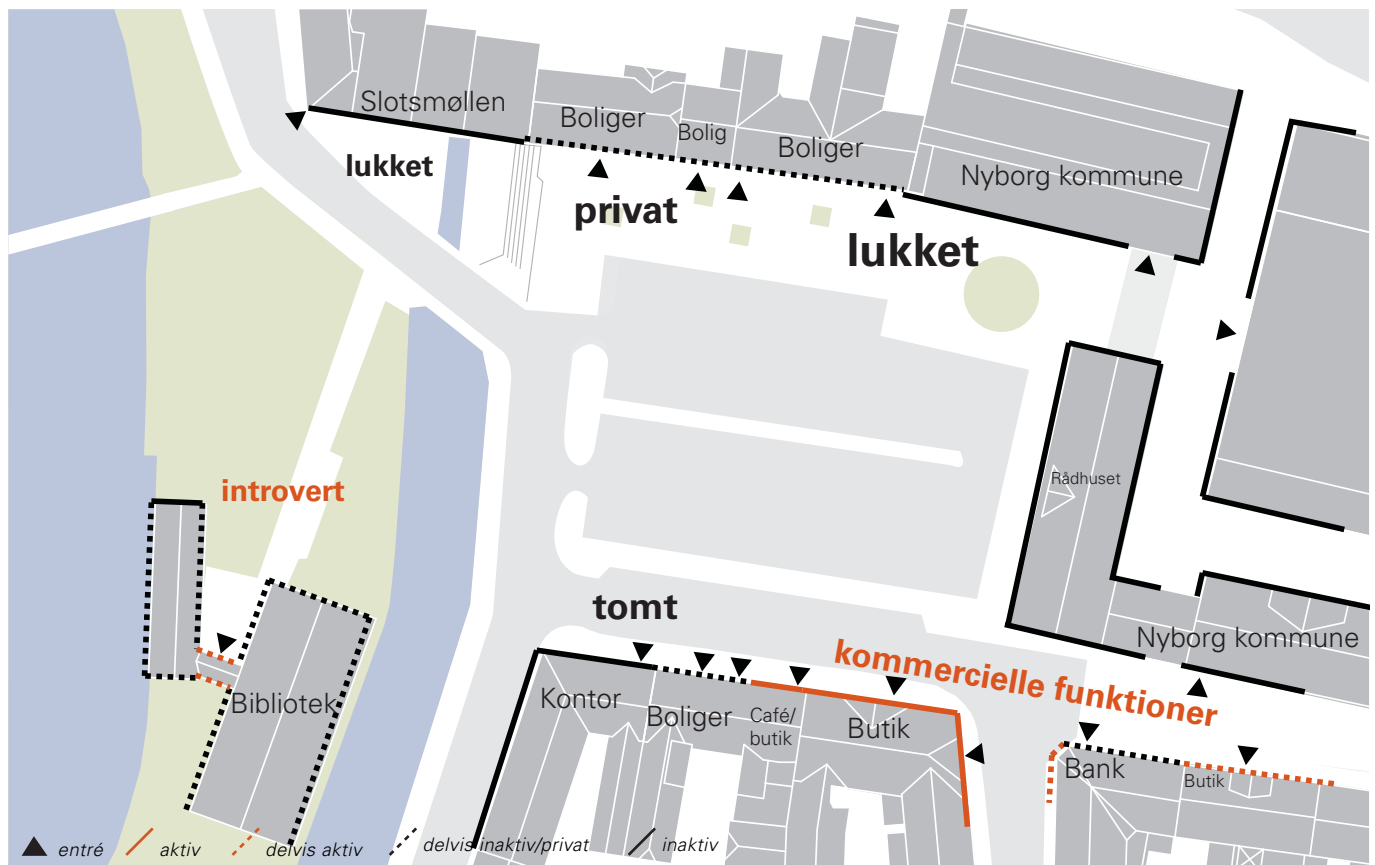

Slotsmøllen opført i midten af 1800-tallet.
Detaljerig teglbygning, der i dag anvendes af Nyborg Voldspil – Danmarks ældste friluftsteater.

Nyborg Rådhus.
Oprindeligt fra 1586, men ændret udseende i 1863, da Tvede forhøjede bygningen. Stueetagen er den ældste, bevarede del.

Bygningskant

Indramning af Torvet

Bygningsvolumenerne definerer pladsens form og udstrækning. Kvaliteten af facaderne – rummets kanter – er vigtige for, hvor indbydende og attraktiv en plads opleves.

Potentialer

- Aktivt sydøstligt hjørne.
- Boliger kan bidrage til at skabe liv og tryghed om aftenen og om natten, hvor beboere på Torvet kan se og høre, hvad der foregår på pladsen.
- Muligheder for at åbne flere af stueetagerne op.
- Kommunen ejer bygningerne i det nordøstlige hjørne hvor stueetagerne kan få en kommerciel aktør, der kan aktivere facaden, eller der kan være offentlige, udadvendte funktioner.
- Slotsmøllen og biblioteket er destinationer, der kan bidrage til aktivitet på Torvet.

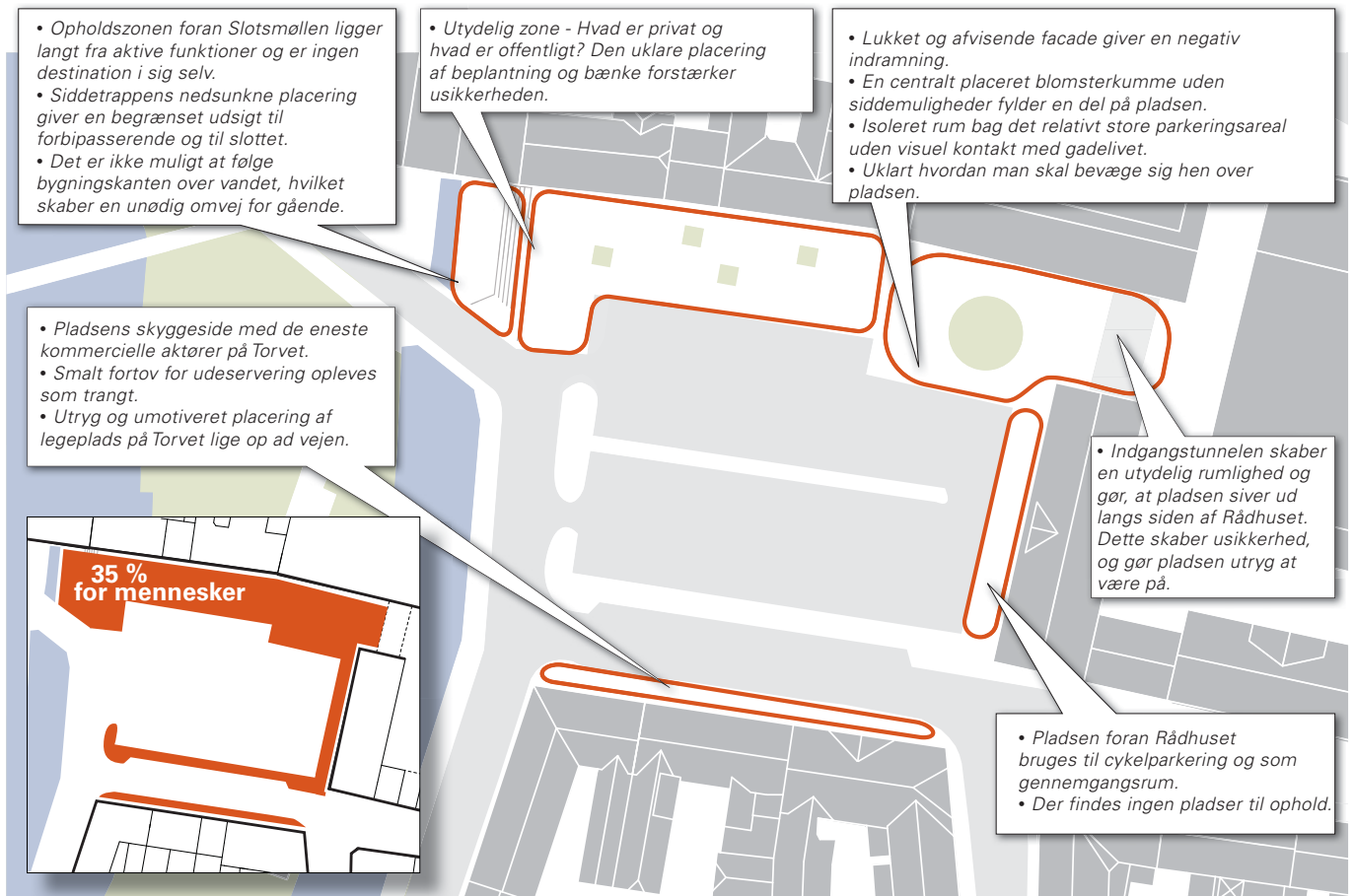
Udfordringer

- Primært lukkede og private kantzoner. Boliger og kontorfunktioner forandres ikke over lang tid.
- Introverte offentlige funktioner.

Kommunehusets lukkede og afvisende facade med potentiale for forandring.

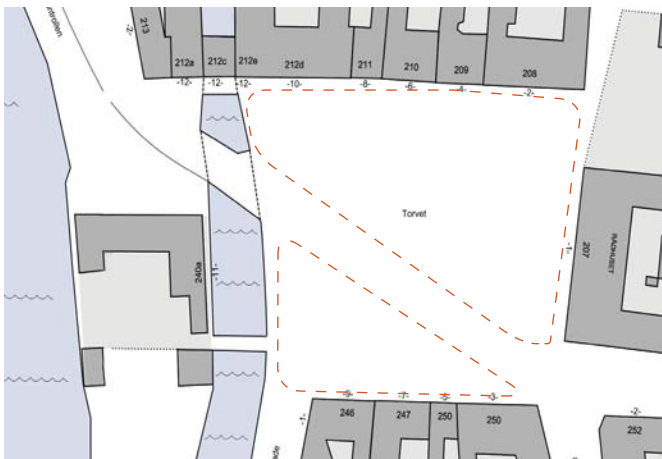
Kantzone

Potentialer

Forskellige funktioner kan bidrage til at skabe en varierende og attraktiv kantzone.

- Boligzonen kan give mulighed for en privat/halvprivat zone med cykelparkering, beplantning og små detaljer.
- Rådhusets forplads kan bruges til ceremonielle begivenheder.
- Flere kommercielle aktiviteter kan introduceres i forlængelse af Nørregade.
- Kun 35% af Torvet er til mennesker.

Pladsens udformning 1906.

Dengang gik vejen diagonalt over pladsen (med en helt anden trafik-sammensætning end i dag), og det nordøstlige hjørne var ikke åbent som i dag, men havde blot en mindre smutvej til Nørre Voldgade. Bebyggelsen på mellemøen var en 2 1/2 etage høj kommandantgård, der med sine sidebygninger visuelt skærmede af for Slottet.
Illustration: Peder Gammel, Nyborg Lokalhistoriske Arkiv

Siddetrappen ligger skjult i hjørnet af Torvet.

Klima

Potentialer

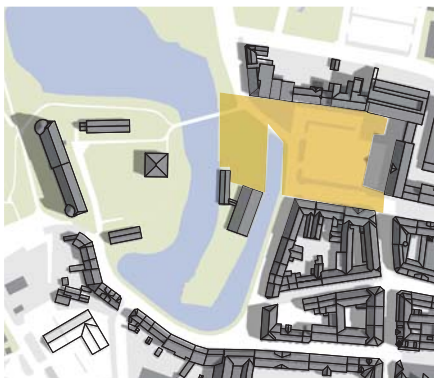
Torvets generøse skala og åbne vestlige side er en stærk kompliment til den tætte gadestruktur i fæstningsbyen. Her findes muligheder for sol hele dagen – hele året.

- Kontinuerlige facader i nord og øst.
- Træer der giver en vis beskyttelse mod vind og regn.

Udfordringer

Torvets skala og åbne karakter skaber ingen intime pladser, der føles indbydende at sidde på.

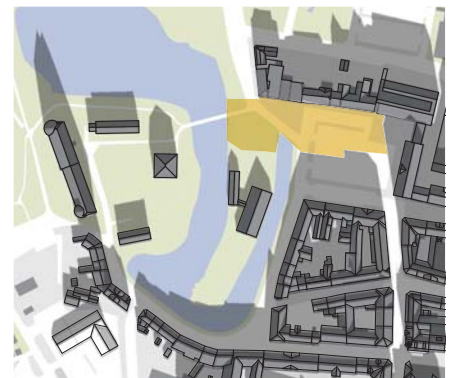
- Det gode klima kan ikke nydes, da der er ganske få opholdsmuligheder.
- Sammenbygningen mellem kommunebygningen og rådhuset skaber en uheldig vindtunnel i det potentielt meget attraktive nordøstlige hjørne af Torvet.

Sommer kl. 09

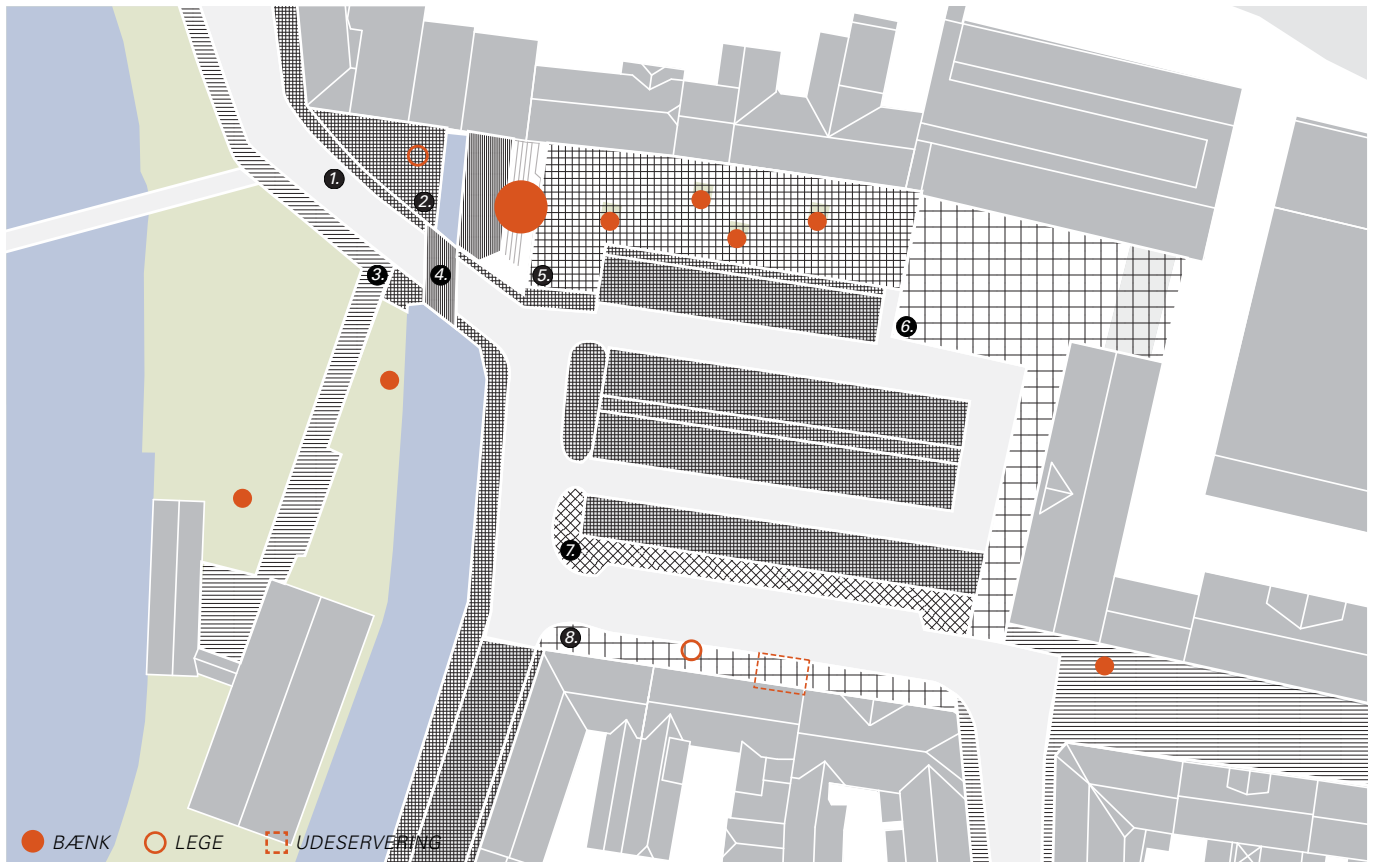

Sommer kl. 19

Vinter kl. 12

Belægnings- og møbleringsplan

Potentialer

Et helhedsgreb på behandlingen af belægningen kan hjælpe til at skabe et sammenhængende byrum med tydelig prioritet for gående.

- Fin belægning på Slotsgade og Nørregade.
- Forpladsen til biblioteket er et centralt grønt rum, der kan møbleres og programmeres.

Udfordringer

Torvets lappeagtige belægning gør pladsen svær at læse.

- For gående er det meget uklart, hvordan man skal bevæge sig over pladsen.
- De belægningsmæssigt mest dominerende elementer er vejen og parkeringen.
- Få siddepladser af varierende kvalitet.

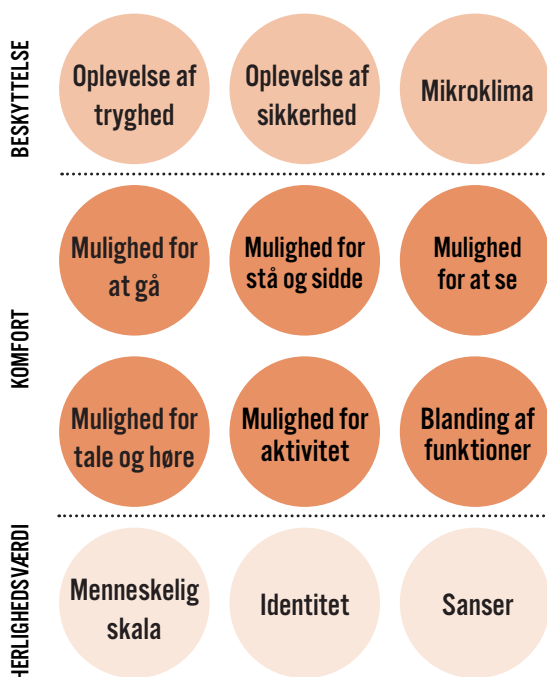
Eksisterende bæk.

Fire forskellige typer af belægning.

12 kvalitetskriterier - beskrivelse

De 12 kvalitetskriterier omhandler væsentlige kvalitetskriterier for menneskers brug af byens rum. Torvet er blevet analyseret med udgangspunkt i kvalitetskriterierne. Byrummet vurderes i forhold til, om det lever op til hver enkelt af de 12 punkter ift tre kategorier: god/nogenlunde/ringe. Afslutningsvis bør det fremhæves, at alle kvaliteterne som en selvfølge indgår i og samles til en smukt gennemarbejdet arkitektonisk helhed, der også skal holdes ved lige.

BESKYTTELSE

Beskyttelse handler om nødvendigheden af at være beskyttet mod ulykker, utryghed og ubehag. Gode byrum har gode forhold for trafikens bløde trafikanter, så fodgængere i alle aldre kan bevæge sig trygt omkring.

Gode byrum tager hensyn til det kriminalpræventive aspekt, og både den oplevede og den reelle tryghed er i fokus. Det sikres bedst ved en blanding af funktioner, hvor der f.eks. er lys i vinduerne og en blanding af funktioner, så der er mennesker i nærheden hele døgnet.

Endelig handler beskyttelse også om beskyttelse mod ubehagelig sansepåvirkninger, dvs. ubehagelige klimatiske påvirkninger, støj og forurening.

MULIGHEDER FOR UDFOLDELSE

Det gode byrum sikrer menneskers udfoldelsesmuligheder og grundlæggende behov for at gå, stå og sidde under gode forhold. Mennesker foretrækker generelt at opholde sig langs byens facader eller i grænsezoner, hvor ryggen er beskyttet. Udformningen af byens mellemrum og kanter er derfor helt centrale for bylivet.

Byens rum bør kunne anvendes til både aktiv og passiv rekreation. Gode byrum er multianvendelige. Det betyder ikke nødvendigvis, at der sker en masse ting i rummet, men dets udformning tilbyder stor fleksibilitet i forhold til, hvordan det kan anvendes.

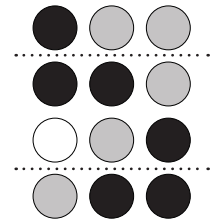
HERLIGHED

Herlighed handler om at udnytte de kvaliteter, attraktioner og særlige tilbud, som findes i og omkring byrummene. Det gælder om at skabe byrum i menneskelig skala med fine detaljer, gode materialer og gode møbler. Byrummet skal også byde på smukke oplevelser, fine udsigter og attraktive sanseindtryk.

EVALUERING

12 kvalitetskriterier - TORVET

Den samlede vurderingen af Torvet

BESKYTTELSE

RINGE Oplevelse af sikkerhed

Bilen bliver tydeligvis prioriteret på pladsen, hvilket skaber utryghed - især for de mere udsatte grupper som børn og unge samt ældre.

MIDDEL Oplevelse af tryghed

Boligerne omkring pladsen skaber tryghed om natten, da indbyggerne kan se og høre, hvad der foregår. Det findes ingen kommercielle funktioner omkring pladsen, som har sent åbent, og der er ganske få gennemgangsbevægelser.

MIDDEL Microklima

Torvet har solrige kantzoner langs den nordlige facade – en enestående kvalitet i den tætte fæstningsby. Træer giver en vis beskyttelse mod regn, men der findes ingen læ mod vind.

MULIGHEDER FOR UDFOLDELSE

RINGE Koblinger

Der findes ingen gode koblinger til Torvet for gående. Nørregades belægning og fodgængerprioritering slutter pludseligt og bliver til en bilvej, som således afskærmer Torvet fra såvel fæstningsbyns hjerte samt det store byrum med Slot og voldanlæg. Koblingen til nordøst igennem Kommunehuset er utydelig.

RINGE Mulighed for at Gå

Det er besværligt at bevæge sig på tværs af pladsen. Parkeringspladsen betyder, at gående kun kan bevæge sig langs facaderne på torvet. På den sydlige side er ruten klemmt inde mellem parkering på begge sider. Der savnes fodgængerovergange på flere vigtige steder.

MIDDEL Mulighed for at Stå & sidde

Der er enkelte siddepladser på den nordlige del af Torvet, langs de primære bevægelsesruterne. Den nedsænkede stentrappe vender væk fra Torvet og opleves derfor ikke som en del af livet på torvet.

Godt Muligheder for at Se

Fra Torvet er der en meget flot udsigt til det grønne voldanlæg, slottet og vandrummet.

MIDDEL Mulighed for at Tale & høre

Torvet opleves som en rolig plads med relativt lidt støj fra trafikken. Mennesker mødes spontant, og samtale foregår mellem bilerne på parkeringspladsen.

RINGE Muligheder for Aktiviteter & funktioner

Det findes ingen aktiviteter på Torvet. Bygningerne med offentlige funktioner, f.eks. rådhuset og biblioteket skaber ikke liv på pladsen.

HERLIGHED

MIDDEL Skala

Torvet har gode dimensioner ift. en alsidig brug og passer i sin skala til Nyborg og den størrelse brugergruppe, som man kan forvente. Torvet opleves som et stort rum, der savner mere intime opholdsmuligheder.

RINGE Identitet

Svag identitet. Det første og dominerende indtryk af pladsen er, at den er parkeringsplads. Rådhuset er en fremtrædende bygning, men pladsen har ingen særlig funktion, identitet eller karakter i hverdagen.

RINGE Sanser

Mange forskellige æstetiske udtryk på de omkringliggende bygninger samt i belægning, beplantning og byinventarer. Der savnes et sammenhængende udtryk og en opgradering af pladsen på flere niveauer.

Konklusion

Projektet omkring en genskabelse af Nyborg Slot har igangsat en meget bredere diskussion omkring voldanlægget og fæstningsbyen, Torvet og Biblioteksholmen.

Historien omkring voldanlægget, fæstningsbyen og slottet er en integreret historie og identitet, hvor alle delene er tænkt som del af en større helhed og eksisterer i en form for gensidig sameksistens. Tiden har dog sløret de historiske, bystrukturelle og byrumsmæssige sammenhænge og de væsentlige potentialer i Nyborg opleves og udnyttes ikke fuldt ud.

Det er en stærk ambition med dette arbejde at pege på de større sammehænge, og kvaliteter og at tilskynde til, at disse tænkes og udvikles i sammenhæng og ikke som isolerede elementer. Der er således brug for en strategisk, langsigtet strategi, der gradvist kangenskabe og nyfortolke, hvad der er gået tabt med tiden.

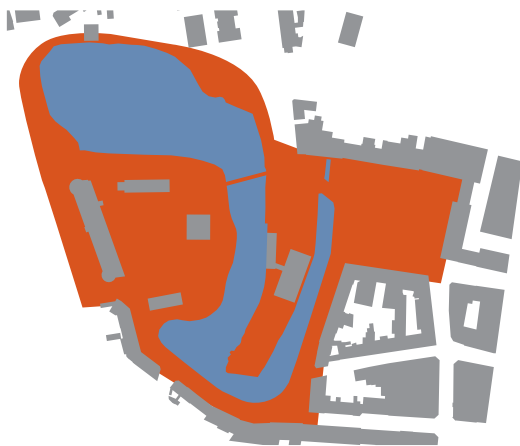
Voldanlægget

- Udvikling af en langsigtet strategi for en tydeliggørelse af voldanlægget i form af fysiske forandringer eller fortolkningsmæssige indslag, der visuelt formidler voldanlæggets historiske udstrækning.
- Udvikling af et program for den rekreative brug af voldanlægget, der kan tilgodes både hverdag og fest – som i f.eks. Fredericia.
- Udvikling af et wayfinding system, der også kan formidle historien.
- Tydeliggøre indgange til fæstningsbyen på de gåendes præmisser.

Fæstningsbyen

- Udvikling af en byrumsplan for hele fæstningsbyen, der styrker sammenhængen inden for voldanlægget.
- Udvikling af en fodgængerprioriteret fæstningsby.
- Udvikling af en designmanual, hvor detaljeringen ift. belægning, belysning, møblering og beplantning understøtter en samlet identitet.

Byrummet

- Udvikling af et samlet helhedsgreb for Slotsholmen, Biblioteksholmen og Torvet, der kan styrke identiteten og skabe et unikt byrum af usædvanlig karakter.
- Sikre en naturlig sammenhæng med fæstningsbyen og voldanlægget.
- Fungere som hverdagsrum og besøgs-/festrum.

Gl. Kongevej 1, 4.tv · DK-1610 København V
Tel: +45 32 950 951 · Fax: +45 32 950 958
mail@gehlarchitects.dk · www.gehlarchitects.dk

